

Toimittaja Venla Niinilampi

Syyskuussa tapahtunut ampuminen Hämeenkadulla nosti esiin laajan ongelman naisiin kohdistuvasta lähisuhdeväkivallasta. Tampereen ensi ja turvakoti ry'n turvakotipalveluiden päällikkö Milka Suuniittu-Sakari, millaisena koet lähisuhdeväkivaltaa käsittelevän julkisen keskusteluilmapiirin?

Tampereen ensi ja turvakoti ry'n turvakotipalveluiden päällikkö Milka Suuniittu-Sakari

No täytyy sanoa, että tällä hetkellä on ehkä mennyt parempaan suuntaan hieman, mutta yleensä siellä aika nopeasti tulee kyllä sitten niitä vastareaktiota.

Toimittaja

Millaisia vastareaktioita tarkoitat?

Milka Suuniittu-Sakari

No kyllä tuossa oli aika ikävä huomata millaista kommentointia esimerkiksi tuon Hämeenkadun tapahtuman ympärillä liikkui. Kyllähän siellä kyseenalaistettiin se, että onko tää uhri jotenkin ansainnut tän ja kyllähän siellä aika naisvihamielistä kommentointia myös. Eli yleensä hyvin usein ensimmäisenä reaktiona on se, että miksi nostetaan esiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, vaikka tilastojen mukaan tiedämme, että tämä on sukupuolittunut ilmiö Suomessa.

Toimittaja

Millä tavoin tilanne on muuttunut sinä aikana, kun olet työskennellyt lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden kanssa?

Milka Suuniittu-Sakari

Yleisesti ehkä lähisuhdeväkivallassa ja naisiin kohdistuvassa väkivallassa tietoisuus on onneksi lisääntynyt. Se on hyvä asia. Väkivalta ei ole vähentynyt. Se on huono asia. Väkivallan muodot on entisestään moninaistunut digitalisaation myötä. Tää on todella monimuotoista, miten esimerkiksi esimerkiksi pakottavaa kontrollia nykyään pystyy harjoittaa. Turvakodeissa näkyy sellainen väkivallan raaistuminen. Usein siihen liittyy hyvin monimuotoisia sosiaalisia ongelmia.

Ehkä sen keskustelun osalta se muutos on se, että nykyään ehkä saa enemmän sitä julkista tilaa se keskustelu. Se mikä tässä on ehkä ikävä puoli, mikä myös liittyy tähän sosiaaliseen mediaan ja muutenkin tällaiseen keskustelukulttuuriin nykyään on se, että siellä myös saa sitten tilaa tällaiset hyvin naisvihamieliset kommentit ja vihaa lietsovat kommentit.

Toimittaja

Onko muutos ollut kokonaisuudessaan sun mielestä enemmän parempaan suuntaan vai huonompaan suuntaan?

Milka Suuniittu-Sakari

Tässä on tapahtunut 2015 vuoden jälkeen Suomessa merkittävää kehitystä. Sen jälkeen me ollaan ratifioitu Istanbulin sopimus. THL tekee todella merkittävää tutkimus ja kehittämistyötä. Nää on positiivisia asioita. Myös se, että kansalaisyhteiskunnassa tietoisuus on lisääntynyt. Ihmiset tunnistaa ehkä myös paremmin sitä väkivaltaa. Ehkä myös sellainen tietynlainen hiljaisuuden kulttuuri ainakin osittain pikkuhiljaa on murtumaan päin.

Sitten se huonompaan suuntaan menevä muutos mistä sanoin, niin se on, että se väkivalta ei ole vähentynyt. En voi sanoa yleisesti, että kaikki väkivalta olisi raaistumassa, mutta itse oon huomannut tässä niinä vuosina kun olen ollut turvakodissa [töissä], että entistä enemmän tulee niitä vakavia esimerkiksi perhesurmariskissä olevia asiakkaita.

Toimittaja

THL'n selvityksen mukaan suuri osa turvakotien asiakkaista ei tee rikosilmoitusta. Mistä tekijöistä tämä mielestäsi johtuu?

Milka Suuniittu-Sakari

No meidän asiakkaiden on usein hirveän vaikea luottaa siihen, että siitä seuraisi mitään. Heitä pelottaa se, että jos he tekee sen rikosilmoituksen, että se väkivalta raaistuu. Aika monia on uhkailtu sillä, että jos sä ikinä kerrot tästä kellekään saatikka teet rikosilmoituksen niin pahoja asioita tulee tapahtumaan. Rikosprosessit on äärimmäisen raskaita ja pitkiä. Uhrin kuuleminen ja se oikeusprosessi voi kestää vuosia. Se on todella raskasta ja sinä aikana, kun se prosessi on käynnissä niin siitä uhria on myös todella vaikea suojata. Kun yhdistetään tää että sä teet rikosilmoituksen mistä voi seurata sen väkivallan uhan kasvaminen ja se, että sä joudut sitten mahdollisesti vuosia olemaan tällaisessa limbossa ja elämään sen väkivallan uhan kanssa. Se ei ehkä silleen motivoi ihmisiä tekemään niitä. Ja sitten se luottamus siihen, että miten siellä oikeusjärjestelmässä siitä rikosilmoituksesta seuraa. Tuomitaanko sitä tekijää. millainen se prosessi tulee olemaan. Vaakakupissa ne miinukset on niin paljon isommat kuin ne plussat, että ihmisiä on tosi hankala motivoida siihen rikosilmoituksen tekemiseen.

Toimittaja

Mitään keinoja millä näistä plussista saisi vähän isommat? Miten tätä niin kuin saisi helpotettua?

Milka Suuniittu-Sakari

Ehkä yleisesti se, että pidettäisiin huolta siitä, että kun ihminen tekee rikosilmoituksen, niin hän ei jää sen jälkeen yksin vaan, siinä on sekä järjestöjen että viranomaisten puolella riittävä tuki. Niin kauan kun se prosessi on käynnissä ja myös sen prosessin jälkeen, koska se prosessi kuitenkin myös lisää sitä uhkaa siihen väkivaltaan. Niin se varmasti olisi yks. Sitten ehkä semmoinen yleinen luottamus, luottamuksen kasvattaminen meidän oikeusjärjestelmään ja meidän viranomaisiin. Niin sitä kaivataan.

Toimittaja

Koetko sä että tällä olisi merkitystä, että näitä asioita saataisiin muutettua parempaan päin?

Milka Suuniittu-Sakari

Kyllä mä uskon, koska kyllä väkivallan uhreilla on lähtökohtaisesti sellainen halu siinä kohtaa kun he ymmärtää että heitä kohtaan on tehty väärin, niin kyllähän he haluaisi, että se ihminen joka on tehnyt väärin ja rikkonut lakia että siitä tulisi jotain seuraamuksia. Tällä hetkellä väkivallan uhreilla on hyvin pitkälti se kokemus, että siitä väkivallasta siitä ei tuomita millään tavalla. Väkivallan uhrit itse joutuu lähtemään turvakotiin. He joutuu muuttamaan uuteen asuntoon. He joutuu muuttamaan paikkakuntaa ja he joutuu elämään pelossa. Ja se kokemus on, että se itse väkivallan tekijä ei saa juurikaan mitään seuraamuksia tästä hänen teostaan. Heillä [väkivallan uhreilla] on siis sellainen, että jos ne plussat saataisiin tosiaan niitä miinuksia isommiksi, niin kyllä mä uskon, että ihmiset olisi valmiimpia tekemään rikosilmoituksia.

Toimittaja

Näetkö sä, että tää olisi mahdollista muuttaa näitä järjestelmiä?

Milka Suuniittu-Sakari

Kyllä mä näen, että kaiken muuttaminen on aina mahdollista. Se vaatii sellaista rohkeata uudella tavalla ajattelua, koska se että me aina sanotaan että tää johtuu resursseista, se on aika helppo perustelu. Ja mä itsekkin aina sanon, että jos olisi enemmän resursseja niin tilanne olisi toinen, mutta resursseja ei ole ikinä ollut hirveän paljoa. Tässä mä ajattelen, että sellainen yhteistyön tekeminen viranomaisten, järjestöjen, seurakuntien, ihan kaikkien yhteiskunnan toimijoiden taholla olisi ihan hirveän olennaista, koska nää on sellaisia ongelmia, että kukaan toimija ei pysty tällaisia tilanteita yksin taklaan. Siihen tarvitsisi tosi monialaista tiivistä yhteistyötä, uusia innovaatioita ja sitten myös sellaista asennemuutosta.

Toimittaja

Minkälaista asennemuutosta tarkoitat?

Milka Suuniittu-Sakari

Kyllä meillä edelleen on vahvasti semmoinen ajatus, että tää väkivalta, lähisuhdeväkivalta on sellainen ihmisten yksityiseen elämään kuuluva asia. Paljon on sellaista ajatusta, että tekijää on jotenkin provosoitu tai että niillä on päihdeongelmia tai niillä on mielenterveysongelmia, että tää liittyy tähän. Tai tässä on joku kulttuurinen tekijä ja se liittyy siihen ja ei sille oikein kukaan voi tehdä mitään. Että edelleen vaikka me tiedetään, miten yleinen ilmiö lähisuhdeväkivalta Suomessa on, me tiedetään sen kustannukset myös – että miten hirveän korkeat ne on yhteiskunnalle. Siitä huolimatta me ei haluta nähdä sitä yhteiskunnallisena ongelmana, vaan me halutaan nähdä se tällaisena yksityisyyden piiriin kuuluvana ongelmana, minne kukaan ei oikein voi jotenkin tehdä mitään. Koska sille olisi kuitenkin hirveän paljon tehtävissä, mutta meidän pitää niinku tehdä se yhdessä.

Toimittaja

Ajatteletko sä että se on sitten helpompi sivuttain niin että sitä ajatellaan yksityisenä asiana?

Milka Suuniittu-Sakari

Se on juuri näin. Mä ajattelen, että on myös sellainen aika kipeä asia, joka herättää edelleen hirveän paljon häpeää, koska ihmiset ajattelee, että se on oma vika. Ja silloin se on helpompi sivuuttaa ja ajatella että se on siellä jossain muualla. Tutkimukset sanoo, että joka kolmas nainen Suomessa on kokenut elämänsä aikana väkivaltaa. Sitten toisaalta myös naisiin kohdistuva seksuaalinen häirintä on hirveän yleistä. Tää on myös yhteiskunnallinen ongelma, mut me ei haluta nähdä sitä. Ja mä ajattelen, että se voi herättää myös sellaisena ehkä kansakuntana jonkinnäköistä häpeää, koska me ollaan totuttu siihen, että me ollaan tällainen tasa-arvon mallimaa ja jos me nyt katsottaisiin peiliin ja tunnustettaisiin tosiasiat, mitä kaikki tutkimukset osoittaa, niin ehkä siitä myös seuraisi jonkin näköistä häpeää. Mä toivoisin, että se olisi enemmän sellaista yhteistä päättäväisyyttä, että me voidaan tehdä tälle asialle jotain ja nyt me tarvittaisiin sitä hiljaisuuden kulttuurin murtamista ja sitä häpeän selättämisestä.

Toimittaja

Millä sitä hiljaisuuden kulttuuria pystytään murtamaan?

Milka Suuniittu-Sakari

Mä ajattelen, että esimerkiksi kansalaisyhteiskunnan tasolla sillä tavalla, että me käännetään just sitä ajattelua siihen, että tää ei ole jossain tuolla tapahtuva juttu. Tää on meidän kaikkien asia. Jos sä kuulet sun naapurista sen tyyppistä ääntä, että se herättää sussa huolen, että siellä esimerkiksi jotain pahoinpidellään, niin silloin pitäisi soittaa hätäkeskukseen. Jos sä näät bussissa tai sun työpaikalla tai baarissa että jotain

ihmistä häiritään, sä menet puuttumaan siihen. Sillä tavalla me voidaan murtaa sitä, koska silloin kun kukaan ei puutu, niin se jää sen uhrin kannettavaksi, myös se häpeä. Ja sitten tulee se kokemus, että mä oon yksin ja se on melkein jopa pahempaa se hiljaisuus kuin se mitä sulle itse asiassa tapahtuu. Se että kukaan ei halua nähdä sitä. Se lisää sen häpeän ja se tekee sen, että se uhri ei myöskään itse tule puhumaan siitä asiasta.